

dagationem huius ipsius rei, num scilicet preces illius generis, cuius exempla quaedam adduximus, re vera etiam in Italia meridionali olim notae erant. Sed haec indagatio fieri potest tantum a quodam studioso rerum liturgicarum neapolitanarum, cui pateant libri, documenta, notitiae peculiare ad rem conducentes, quae nobis omnino deficiunt.

Sit haec brevis notitiuncula invitatio ad rem ulterius investigandam!

IOSEPHUS LÖW

DE NOMINE ALFONSO ADDITAMENTUM

In primo anno nostrorum commentariorum de nomine Alfonso pauca exposuimus: e quibus verbis et e qua lingua repetendum sit, in qua regione primum inuectum reperiatur, qua via et ratione in neapolitanos fines importatum sit (1).

Recentissime cl. mus vir Carolus Egger (2) per Societatem librariam « Studium » (Roma) edidit *Lexicon nominum virorum et mulierum*, cui Ex. mus Antonius Bacci, ab epistulis Pontificis Maximi *Ad Principes*, nobile praemisit elogium, die 1° ian. huius anni 1957 scriptum.

Placet ex hoc libro, maximo plauso a viris doctis et in re expertis accepto, transscribere quae auctor de nomine Alfonso habet.

ALFONSO (italice), ALPHONSE (gallice), ALONSO (hispanice), ALFONS (germanice): Alfonsus, Alfonsi, masc.

Nomen coaluit e priscis verbis Germanicis *adalfuns*, quorum prius *hominem nobilem*, alterum *paratum*, *pronum* significat. Vitiosus est ergo scribendi modus: Alphonsus, quasi e Graeco fonte nomen sit derivatum.

Sunt qui nomen Alfonsum derivatum volunt a nomine Ildefonso, vel saltem affinitatem duorum nominum proponunt. Qui etymologiam germanicam vel parum nescit (nomen enim Ildefonsus, sicut Alfonsus, e radicibus « visi-goticis » compositum est), quantum erronea sit et fundamento careat illa sententia, iam intellegit. Sufficiat adiungere quae cl. mus Egger in suo *Lexicon* de nomine Ildefonso habet.

(1) *Spic. hist.* I (1953) 114-118.

(2) EGGER Carolus, Canonicus regularis s. i Augustini, ex asceterio « Novacella = Neustift », Italia, provincia « Bolzano = Bozen », Procurator gen. lis Congregationis Canonico-regularium Ss. mi Salvatoris Lateranensium, Austriae (cui pertinet, ex antiqua origine et historia, domus canonica Novacella = Neustift), et Ss. um Nicolai et Bernardi Montis Iovis (« Gran San Bernardo »); Rector Collegii internationalis romani Canonico-regularium; S. Congregationis de disciplina Religiosorum Consultor; propter eminentem linguae latinae scientiam et experientiam Ill. mi D. ni Antonii Bacci in officio Epistularum Summi Pontificis *Ad Principes* adiutor, omnibus latinis cultoribus optime notus, regimen quoque tenet periodici in Vaticanis aedibus editi *Latinitas*.

ILDEFONSO (italice), ILDEFONSE (gallice), ILDEFONSO (hispanice), ILDEFONS (germanice): Hildefonsus, Hildefonsi, vel, ex usu Ecclesiae, Ildefonsus, Ildefonsi, masc.

Vitiosa autem omnino est exarandi ratio cum *ph* littera, quasi agatur de nomine Graecanico, cum sit e fonte Germanico derivatum. Atque etiam in vetere titulo (Diehl, 1906) *f* litteram, non *ph* est cernere (3).

Hoc nomen componitur e vocabulis Germanicis *hild* et *funs*, quorum altero *praelium*, altero *promptus* significatur; quapropter vir *promptus ad praelium* hoc nomine appellatur (4).

IOSEPHUS LÖW

« GLORIA PATRI IN HONOREM SANCTI FLORIANI ET SANCTAE AGATHAE ».

DE INVOCATIONE, EX ANTIQUA TRADITIONE TRANSALPINA,
IN QUIBUSDAM PROVINCIIS HODIE QUOQUE CONSERVATA.

Constitutiones nostrae, sub n° 429, inter preces quae examen conscientiae vespertinum sequuntur, ponunt triplicem seriem doxologiae « Gloria Patri », « in honorem sanctorum patronorum nostrorum, in honorem s. Joseph et s. Caetani pro beneficiis Providentiae, et in honorem s. Alfonsi et sanctorum nostrorum ». In aliquibus provinciis Europae septentrionalis additur unum « Gloria Patri » « in honorem s. Floriani et s. Agathae ».

De hac peculiari invocatione pauca quaedam proponere libet.

I. DE SANCTO FLORIANO.

S. Florianus martyr authenticus est, an. 304, temporibus scilicet Diocletiani, in civitate Lauriacum, nunc Lorch, prope oppidum Enns in Au-

(3) E. DIEHL, *Inscriptiones Latinae christianae veteres*, Berlin 1925-1931.

(4) Notamus ex.gr. e quibusdam aliis operibus quae hoc sibi proponunt ut nomina explicant, haec pauca de nomine Ildefonso:

E. WASSERZIEHER - K. LINNARTZ, *Hans und Grete. Zweitausend Vornamen erklärt*¹⁴, Bonn-Hannover-Stuttgart 1955, 43: « Hildefons, westgotisch. Bedeutet kampfbereiter, williger Kämpfer. Entlehnt spanisch Ildefonso; er kam erst spät aus Spanien in seine Heimat zurück; in Spanien ist er beliebt im Andenken an den hl. Ildefons, Erzbischof von Toledo, † 667. »

RECLAMS *Namenbuch*² ed. TH. HERRLE, Leipzig 1941, 32. « Hildefons, Ildefons, althochdeutsch *hiltja - funs*: zum Kampf bereit, willig. » - Cfr seriem nominum Hildebald, Hildebert, Hildebrand, Hildeger, Hildegrim, Hildemar, Hilderich, Hildewart, Hildewin. E contra: Alfons, Alfred, etc.